

RASISME I NORGE

I løpet av de siste årene har bevegelsen Black Lives Matter (BLM) fått mye oppmerksomhet. På grunn av denne bevegelsen ble det også satt lys på rasisme i Norge på nytt. Mange skrev om sine erfaringer og tanker i sosiale medier, og hashtags som #rasismeinorge og #hverdagsrasisme ble mye omtalt sommeren/høsten 2020. Det ble enda tydeligere at det fantes rasistiske holdninger, ytringer og negative fordommer i det norske folket, og at personer med minoritetsbakgrunn opplever rasisme og diskriminering i dagens samfunn. Rasisme er likevel ikke noe nytt i Norge. Drapet på Benjamin Hermansen 26. januar 2001, Johanne Zhangjia Ihle-Hansen 10. august 2019 og angrepet på Al-Noor Islamic Centre i Bærum samme dag viser den mest ekstreme formen for rasisme.

Norske myndigheter forpliktet seg på FNs konvensjon om barnets rettigheter (barnekonvensjonen) 8. januar 1991. I 2003 ble barnekonvensjonen en del av norsk lov. En konvensjon er en internasjonal avtale mellom stater. Barnekonvensjonen beskytter alle under 18 år og gir dem rettigheter. Barn har et særlig behov for vern fordi de er en spesielt utsatt og sårbar gruppe, avhengig av voksne omsorgspersoner. Det finnes også en viktig konvensjon mot rasisme og diskriminering som gjelder både voksne og barn. Det er FNs konvensjon om avskaffelse av alle former for rasediskriminering. Denne konvensjonen har som mål å sikre menneskerettighetene til alle, uavhengig av rase, hudfarge, opprinnelse eller avstamning. Norske myndigheter forpliktet seg på konvensjonen i 1970 og tok den inn i norsk lovgivning i 2003.

Barnekonvensjonens artikkel 2 sier følgende:

«Barnerettighetene gjelder alle barn uansett hvem de er, hvor de bor, hvilket språk de snakker, hva deres religion er, hva de tenker, hvordan de ser ut, hvilket kjønn de har, om de har en funksjonsnedsettelse, om de er rike eller fattige. Den gjelder også uansett hvem deres foreldre eller familie er eller hva deres foreldre eller familie tror på eller gjør. Ingen barn skal behandles urettferdig, uansett grunn.» (UNICEFs forenklete utgave.)

Artikkelen gjelder for alle barn under alle forhold. Vi sier at den er et *grunnleggende prinsipp* i barnekonvensjonen. Den legger noen ulike forpliktelser på myndighetene. Disse kan oppsummere slik:

- 1) Myndighetene må respektere og sikre rettighetene i barnekonvensjonen
- 2) Myndighetene må sørge for at ingen av landets lover er diskriminerende.
- 3) Myndighetene må gjøre noe aktivt for å bekjempe diskriminering, for eksempel opplæring og informasjonsarbeid, og de må utarbeide handlingsplaner.

Dette krever blant annet at myndighetene lager lover og regler som forbyr diskriminering. I Norge har vi straffeloven § 185 som sier at det er straffbart med diskriminerende eller hatefulle ytringer overfor noen på grunn av deres hudfarge, nasjonalitet, hva de tror på eller hvor de kommer fra. Det også straffbart å ikke tilby noen en vare eller tjeneste på grunn av deres hudfarge, opprinnelse eller hva de tror på. Dersom noen skader andre på grunn av deres hudfarge, opprinnelse eller religion, kan de bli straffet i inntil 10 år.

I Norge har vi også Likestilling- og diskrimineringsloven som gjelder på alle samfunnsområder. Målet med loven er *blant annet* å «fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av etnisitet, religion og livssyn».

Myndighetene må også selv unngå rasistiske eller diskriminerende handlinger. For eksempel kan ikke myndighetene nekte noen å få jobb i staten fordi de kommer fra et annet land. I tillegg til straffelovgivning må myndighetene aktivt motarbeide fordommer som fører til rasisme og diskriminering og arbeide for forståelse mellom ulike grupper. Det kan blant annet innebære å gjøre innholdet i barnekonvensjonen kjent for barn og voksne, slik at barn ikke blir utsatt for rasisme og diskriminering.